ROK IV

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

№ 9

WARSZAWA, DNIA 1 MAJA 1929 R.

UDZIAŁ BANKU GOSPODARSTWA KRAJOWEGO W PRZEDSIĘBIORSTWACH CHEMICZNYCH

Opublikowane zostało sprawozdanie Banku Gospodarstwa Krajowego za rok 1928, zawierające między innemi ciekawemi szczegółami również dokładne zestawienie danych, dotyczących udziału Banku w przedsiębiorstwach przemysłowych. Działalność Banku Gospodarstwa Krajowego w zakresie kredytów dla przemysłu skierowana była przedewszystkiem ku niesieniu pomocy finansowej przedsiębiorstwom, posiadającym znaczenie ogólno-gospodarcze oraz placówkom, w jakich istnieniu i rozwoju Państwo było szczególnie zainteresowane. Do takich przedsiębiorstw, które Bank finansował w znacznej mierze na zlecenie Rządu ze specjalnych lokat skarbowych, należą zakłady chemiczne, elektrotechniczne i metalurgiczne.

Pomoc Banku wyrażała się we współudziale w kapitale zakładowym tych placówek, zabezpieczaniu im kredytów obrotowych i zapewnianiu środków inwestycyjnych w formie długoterminowego kredytu hipotecznego. Portfel akcyj i udziałów konsorcjonalnych Banku wzrastał wobec tego szybko i z 1.097.000 zł. na dzień 31 grudnia 1925 podniósł się do 46.285.000 zł. pod koniec roku ubiegłego.

Cztery przedsiębiorstwa chemiczne mają poważnego bezpośredniego akcjonarjusza w osobie Banku Gospodarstwa Krajowego; są to: S. A. Eksploatacji Soli Potasowych, S. A. „Przemysł Chemiczny w Polsce" w Zgierzu, S. A. „Azot", S. A. „Grodzisk". Jeśli doliczyć te przedsiębiorstwa, które — jak np. Sp. Akc. „Kielce", Sp. z ogr. odp. „Wygoda" i inne — są w całości lub większości własnością wyszczególnionych firm, wówczas udział Banku Gospodarstwa Krajowego w przemyśle chemicznym okaże się jeszcze znaczniejszy.

Specjalną opieką otaczał Bank Spółkę Eksploatacji Soli Potasowych, która dzięki pomocy Banku podwyższyła w ciągu r. 1928 do 20.000.000 zł. swój kapitał zakładowy, o łączną sumę 15 miljonów złotych. Rozszerzenie trwałych podstaw finansowych Spółki umożliwiło przeprowadzenie prac poszukiwawczo-wiertniczych na terenie Kropiwnika i Stebnika, uwieńczonych pomyślnym rezultatem. „Tesp" zajął się również na zlecenie Banku badaniem fosforytów niezwiskich.

Sp. Akc. „Przemysł Chemiczny w Polsce" podwyższyła w r. 1928 przy pomocy środków Banku swój kapitał zakładowy z 1.200.000 zł. do 2.400.000 zł. W najbliższym czasie nastąpi podwyższenie kapitału akcyjnego o dalszą sumę 1.200.000 lub 2.400.000 zł., której znaczną część również obejmuje Bank Gospodarstwa Krajowego. Środki gotówkowe uzyskane z emisji zostaną użyte na dalszą spłatę wierzytelności Spółki i powiększenie jej kapitału obrotowego.

Celem wyposażenia Sp. Akc. „Azot" w Jaworznie w potrzebne do dalszego rozwoju środki gotówkowe, ogólne zgromadzenie akcjonarjuszów uchwaliło w grudniu 1928 r. podwyższyć obecny 4-omiljonowy kapitał zakładowy o dalsze 2 miljony złotych.

W zrozumieniu konieczności otoczenia specjalną opieką przemysłu suchej destylacji drzew liściastych, Bank Gospodarstwa Krajowego objął w roku ubiegłym 44,6% akcyj Sp. Akc. Zakł. Chem. „Grodzisk"; obecny kapitał „Grodziska" wynosi 3.250.000 zł.

W zakresie przemysłu metalowego Bank posiada wpływy na terenie 5-ciu przedsiębiorstw, prócz tego partycypuje w kapitale fabryki Śmigieł „Intégrale Chauvière, W. Szomański i Ska", „Krajowego Towarzystwa Meljoracyjnego", „Gdańskiego Monopolu Tytoniowego", „Polskiego Zjednoczenia Rybaków Morskich", „British and Polish Trade Bank'u" w Gdańsku.

Garść liczb powyższych, dotyczących udziału kapitałów państwowych w prywatnych przedsiębiorstwach chemicznych, stanowi ciekawą ilustrację do dyskutowanego dziś z zapałem zagadnienia etatyzmu w Polsce.

KONJUNKTURA W PRZEMYŚLE CHEMICZNYM W I KWARTALE 1929

Konjunktury w I kwartale r. b. w przemyśle chemicznym kształtowały się niejednolicie; naogół jednakże sytuację uznać należy za pomyślniejszą, niż w innych gałęziach przemysłu. Załamywanie się konjunktury posiadało przebieg łagodny, nie mający jeszcze znamion kryzysu przemysłowego. W dziedzinie krajowych nawozów azotowych cyfry spożycia pozostały bez zmiany w stosunku do okresu wiosennego r. ub., nastąpiło jedynie zmniejszenie zbytu w Wielkopolsce, obok wyraźnego podwyższenia sprzedaży w b. Kongresówce. Ten sam objaw zauważyć się daje również w kopalnictwie soli potasowych, jednak spożycie krajowych i importowanych soli było wyższe, niż w roku ubiegłym. Sprzedaż superfosfatów wzrosła wydatnie; brak kwasu siarkowego wpływa wyraźnie w ujemny sposób na dalsze możliwości rozwojowe. W przemyśle suchej destylacji węgla sytuacja pozostała bez zmiany.

Przemysł suchej destylacji drzewa odczuwa dość wyraźną poprawę, która nie posiada jednakże cech trwałości. W przemyśle tłuszczowym zamarznięcie portów wpłynęło na trudności dostawy surowca, co łącznie z brakiem wagonów spowodowało ograniczenie produkcji i sprzedaży. Jedynie w sprzedaży gliceryny konjunktura była nieco pomyślniejsza, z uwagi na zwiększenie zapotrzebowania w przemyśle farmaceutycznym. Przemysł barwnikarski, zależny od przemysłu włókienniczego, poniósł poważniejsze straty z powodu bankructw w Łodzi oraz protestów weksli, dochodzących do 50% portfelu. W przemyśle farb i lakierów, gumowym, ceraty — sytuacja bez zmiany, obserwować można jedynie pewne wahania sezonowe.

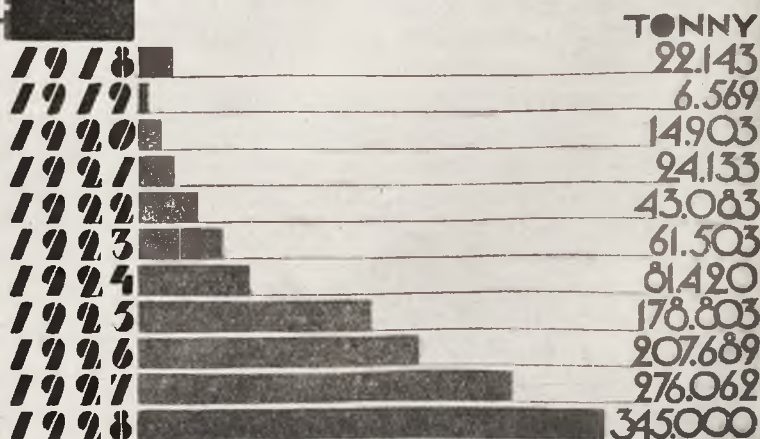
W przemyśle jedwabiu sztucznego skurczenie rynku wewnętrznego zmuszało do skierowania większej uwagi na wywóz.

Z POWSZECHNEJ WYSTAWY KRAJOWEJ

Za dwa i pół tygodnia otwarta będzie Powszechna Wystawa Krajowa w Poznaniu. Stale informowaliśmy naszych czytelników o postępach prac w Grupie Chemicznej Wystawy, reprodukowaliśmy projekty najciekawszych czy najlepiej rozwiązanych stoisk. Na podstawie stanu dotychczasowych prac możemy stwierdzić, że pawilon chemiczny — w znaczeniu wystaw poszczególnych firm — będzie wykończony na dzień 16 maja, jeżeli tylko wszyscy wystawcy z energją będą kontynuowali prace wykonawcze.







Związek Przemysłu Chemicznego, niezależnie od zorganizowania całej Grupy Chemicznej, bierze udział w P. W. K. jako wystawca, eksponując tablice charakteryzujące rozwój polskiego przemysłu chemicznego. Podajemy obok reprodukcję jednej z tablic, obrazującej wydobycie soli potasowych. Tablice wykonane zostały przez znanego grafika, p. T. Gronowskiego, w jednakowym znormalizowanym formacie (B. 9) i zawieszone będą wewnątrz pawilonu chemicznego.

Do oceny wystawionych eksponatów oraz przedstawienia wystawców do odznaczeń powołany został w Grupie Chemicznej specjalny Sąd konkursowy, działający pod przewodnictwem p. Inż. Antoniego Dziurzyńskiego z Poznania, w składzie pp. Inż. Eugenjusza Bergera, Dr. Józefa Berlinerblaua, Dr. Stefana Otolskiego, Inż. Wiktora Sommera. Niezależnie od odznaczeń dla firm, mają też być przez Radę Główną P. W. K. przyznawane dyplomy uznania dla poszczególnych osób, działających na terenie wyróżnionych przedsiębiorstw.

MIĘDZYNARODOWA IZBA HANDLOWA

Międzynarodowa Izba Handlowa zdobywa niewątpliwie coraz większe wpływy na terenie światowej współpracy gospodarczej, zwłaszcza w organizacjach ekonomicznych, związanych z Ligą Narodów. Jest to wynikiem pozyskania dla poczynań Izby wybitnych przedstawicieli przemysłu i handlu licznych krajów. Na czele Izby stoi prezes, wybierany co 2 lata z pośród najbardziej reprezentatywnych działaczów gospodarczych. W okresie 1927—1929 prezesem Izby był p. Pirelli, wielki przemysłowiec włoski.

Na posiedzeniu Rady Izby, które się odbyło w Paryżu, siedzibie sekretarjatu, w dn. 12 i 13 kwietnia, wybrano jako prezesa na następny okres p. Theunisa, znanego finansistę belgijskiego, który przewodniczył w r. 1927 na Konferencji Ekonomicznej w Genewie.

Wskutek inicjatywy p. Pirellego — Międz. Izba i jej oddziały w poszczególnych krajach zajęły się w bieżącym roku dwoma ważnemi zagadnieniami:

1. Porównaniem wyników państwowej i prywatnej gospodarki w przedsiębiorstwach.
2. Zorganizowaniem takiego współdziałania ze sferami handlowemi Chin, aby olbrzymi rynek chiński udostępnić dla wytwórczości europejskiej.

Obie sprawy mają być przedmiotem dyskusji na tegorocznym Kongresie Międz. Izby Handl. w lipcu, w Amsterdamie.

KRONIKA

Dn. 23 kwietnia r. b. Pan Minister Przemysłu i Handlu przyjął delegację Sekcji Tłuszczonej Związku Przemysłu Chemicznego — w osobach pp. Inż. J. Podraszki i Inż. S. Trockiego. Tematem konferencji była sytuacja olejarstwa oraz sprawa budowy nowych olejarni w Gdyni i Gdańsku. Pan Minister przyrzekł zwołać w ciągu maja r. b. specjalną konferencję, poświęconą omówieniu zagadnień przemysłu tłuszczowego, na której rozważane będą specjalnie postulaty olejarstwa, związane z cłem wywozowem na makuchy, obrotem zagranicznym nasionami oleistemi hodowli krajowej i t. d. W sprawie organizowanego przemysłu olejarskiego w Gdyni Pan Minister obiecał uwzględnić postulaty krajowego przemysłu olejarskiego przy udzieleniu koncesji, w płaszczyźnie należytej ochrony istniejącego w głębi kraju olejarstwa.

Delegaci Związku odnieśli wrażenie, że pan Minister Kwiatkowski żywo zainteresował się sprawami przemysłu tłuszczowego, który nietylko w zespole wytwórczości chemicznej, lecz również w całokształcie polskiego gospodarstwa odgrywa poważną rolę.

Izba Przemysłowo-Handlowa w Warszawie zajęła się sprawą podatków samorządowych na terenie m. st. Warszawy. Zwraca się przeto za naszem pośrednictwem do wszystkich przedsiębiorstw, płacących podatki na rzecz samorządu warszawskiego, z prośbą o zakomunikowanie Izbie wszelkich uwag, dotyczących stwierdzonej wadliwej czy dotkliwej procedury wymiarowej lub egzekucyjnej, stosowanej przez władze miejskie Warszawy. Ponieważ możność oddziałania w tej dziedzinie jest przejściowa i krótka, więc też wszelkie informacje w poruszonej sprawie powinny wpłynąć do Izby nie później, niż dnia 15 maja r. b.

Zwracamy uwagę, że Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dn. 9 stycznia 1929 w sprawie drukowania ogłoszeń, pochodzących od spółek akcyjnych, również w tygodniku „Przemysł i Handel", dotyczy jedynie tych przedsiębiorstw akcyjnych, które podlegają nowemu prawu o spółkach akcyjnych. Są to spółki, które powstały po dniu 1 stycznia 1929 lub takie, które zawiązane zostały wprawdzie przed tą datą, lecz zarejestrowały statut uzgodniony z przepisami nowego prawa o spółkach akcyjnych.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W „Monitorze Polskim" Nr. 91 z dn. 19 kwietnia 1929 ukazało się pod poz. 206 Rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 6 kwietnia 1929, dotyczące przepisów wykonawczych do Rozporządzenia o zwrocie cła przy wywozie bieli cynkowej.

Rozporządzenie to określa dokładnie zasady, jakiemi należy się kierować przy zwrocie ceł przy wywozie bieli cynkowej oraz uprawnia Sekcję Eksportową Związku Przemysłu Chemicznego do wydawania właściwych zaświadczeń.

ECHA

* Dyrektor Tow. Akc. Kurlandzkiej Olejarni w Wilnie, p. Inż. Saul Trocki, dekorowany został Złotym Krzyżem Zasługi za pracę na polu samorządowem i gospodarczem.

NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Aceton	580 zł.
Alkohol metylowy techniczny	— „
„ „ czysty 99%	— „
Amonjak skroplony za 1 kg NH_3	1,68 „
Azotniak mielony za 1 kg % N_2	1,80 „
„ granulowany za 1 kg % N_2	2.— „
Azotan amonowy	103.60 „
Benzen handlowy 90%	91 „
„ czysty	103 „
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	22 „
Chlorek cynku (ług 50%)	55 „
Chlorek wapna bielący	40 „
Chlorek wapnia ($CaCl_2$)	20—22 „
Chloroform czysty	900 „
„ „pro narcosi"	1.900 „
Fenol czysty	300 „
Fornalina 30%	280 „
Fosfory rachowskie surowe	3,50—4 „
Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	319 „
„ techniczna	200 „
Karbid	58—62 „
Karbolineum	45 „
Klej kostny	295 „
Klej skórny	400 „
Krezol	140 „
Kwas azotowy 30° Bé w przel. na 100% HNO_3	* 110 zł.
Kwas mrówkowy 85%	241 „
„ siarkowy 60° Bé	7,74 „
„ solny bez arsenu	16 „
„ octowy techn. 30%	130 „
Mączka fosforytowa rachowska 16,5% P_2O_5	7,20—8,25 „
„ kostna odklejona 30% P_2O_5	20 „
Naftalen surowy prasowany	34,50 „
„ czysty w łuskach	68 „
Octan sodu	160 „
„ ołowiu	270 „
Oleina zwierzęca destylat	300 „
„ „ saponifikat	290 „
Oleum 20%	20,85 „
Pirydyna czysta za 1 kg.	12 „
Smoła preparowana	22 „
Siarczan amonu	43 „
Siarczek sodu 60/62%	70 „
Soda amonjakalna	25 „
„ kaustyczna	60 „
Sól glauberska kalcynowana niemielona	16 „
Stearyna	280 „
Superfosfat 16%	13,60—14.88 „
Toluen czysty	120 „

Ceny powyższe rozumieją się za 100 kg, loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdą rozumieją się wraz z opakowaniem

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Azbest w arkuszach, nici i sznury azbestowe, tkanina azbestowa:
„LEONOWIT" Sp. z ogr. odp. w Łodzi.

Barwniki i półprodukty organiczne:
Sp. Akc. „PRZEMYSŁ CHEMICZNY W POLSCE", Zgierz, tel. Łódź 21-01 i Zgierz 19. Warszawa, tel. sprzedaż 108-09, informacje 204-49 i 56-99.
„WOLA KRZYSZTOPORSKA" Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.
„PABJANICKIE TOWARZYSTWO AKCYJNE PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO", Pabjanice, tel. Łódź 21-86.

Błękity Millori i paryski:
Sp. Akc. „AZOT", Jaworzno tel. 12.

Chlorek wapna bielący:
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ", Warszawa, Czackiego 18, tel. 34-94.
Sp. Akc. „AZOT", Jaworzno tel. 12.

Chlorek wapnia ($CaCl_2$):
„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE", Warszawa. Czackiego 14. tel. 111-24.

Farmaceutyczne przetwory:
Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN", Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.

Gliceryna farmaceutyczna i techniczna:
Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.
Sp. Akc. „SATURNJA", Warszawa, Marszałkowska 138, tel. 78-40.

Gumowe artykuły techniczne:
Sp. Akc. „WOLBROM" Warszawa, Wierzbowa 9, tel. 160-80.

Jedwab sztuczny:
Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU". Warszawa, Wilcza 9a, tel. 75-49.

Karbid:
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ", Warszawa, Czackiego 18, tel. 34-94.
Zakłady „ELEKTRO" Łaziska Górne, G. Śląsk.

Klej kostny i skórny:
Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Kwaśny węglan sodowy (bicarbonat):
„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE", Warszawa, Czackiego 14, tel. 111-24.

Makuchy odolejone — kokosowy, lniany i rzepakowy:
(jako pasza dla bydła). Sp. Akc. „J. D. POTOKA SYNOWIE" Będzin, tel. 90.

Novarsenobenzol:
Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN", Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.

Oleina zwierzęca:
Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Oleje kokosowy, lniany, rzepakowy i rycynowy:
(do celów technicznych i spożywczych) Sp. Akc. „J. D POTOKA SYNOWIE" Będzin, tel. 90.

Phosphit:
Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN" Warszawa, Daniłowiczowska 16 tel. Centrala-Spiess.

Płyty uszczelniające czerwone, niebieskie i grafitowane. Szczeliwa wszelkiego rodzaju:
„LEONOWIT" Sp. z ogr. odp. w Łodzi.

Potaż żrący:
Sp. Akc. „AZOT", Jaworzno, tel. 12.

Siarka:
Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU", Warszawa, Wilcza 9a, tel. 75-49.

Słomka i włosie wiskozowe:
Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU", Warszawa, Wilcza 9a, tel. 75-49.

Smoła pierwszorzędowa:
Zakłady „ELEKTRO", Łaziska Górne, G. Śląsk.

Soda amonjakalna, krystaliczna i kaustyczna:
„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE", Warszawa, Czackiego 14, tel. 111-24.

Soda kaustyczna:
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ", Warszawa, Czackiego 18, tel. 34-94.

Stearyna:
Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Śrut rycynowy:
(jako nawóz sztuczny). Sp. Akc. „J. D. POTOKA SYNOWIE", Będzin, tel. 90

Żelazocyjanki sodowy i potasowy:
Sp. Akc. „AZOT", Jaworzno, tel. 12.

Żelazokrzem 45% i 75%:
Zakłady „ELEKTRO", Łaziska Górne. G. Śląsk.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego" bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 14, telefon 410-14 Wychodzi 1-go i 15-go każdego miesiąca

Wydawca: w imieniu Związku Przemysłu Chemicznego Rzeczypospolitej Polskiej — Dyrektor Związku, Inż. EDMUND TREPKA.

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI. Drukarnia „Rola" J. Buriana, Mazowiecka 11